

Midler, som ved en privat Disposition ere skjænkede til visse Formaal. Men hvad derimod de andre ældre Bestanddele af Sorø Akademiets Midler angaar, tror jeg slet ikke, at der eksisterer nogen Tvivl af den Art, thi de vare og ere Statsmidler, og derfor kan der vist ingen Tvivl være om, at man kan være berettiget til for saa vidt at benytte af Akademiets Midler til Theatret eller hvilket som helst andet Niemed man vil, idet det, Tvivlen kan dreie sig om, kun er, hvorvidt man kan forsvare at bruge Holbergs Midler dertil, og det antager jeg nærmest har været det, den ærede Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet har tænkt paa, naar han gjorde den Bemærkning, han gjorde om, at det var en Anvendelse af Holbergs Penge og Efterladenskaber, som det ikke kunde formodes, at denne Mand vilde have Noget imod, eller som maatte siges at være ret vel stemmende med hans hele Stilling i vor Nation og vor Litteratur. — Blandt de Spørgsmaal, som ere bleve berørte, er der eet, som selvfølgelig særlig maa tilbrage sig min Interesse isjølge min Stilling, og det er Spørgsmaalet om Universitetet og dets Forhold til Kommunitetet, og dertil kan jeg kun sige, at jeg ligeledes vil slutte mig fuldstændig til Bestræbelserne for at tilveiebringe en retfærdig Ordning af dette Forhold. Jeg maa nemlig betragte det som en aldeles uretfærdig Ordning, at der i de sidste Aar er blevet brugt af Universitetets Kapitalformue til Tilveiebringelsen af den botaniske Have, fordi det, aldeles afsat fra, hvorledes Forholdene iøvrigt historisk have udviklet sig mellem Universitetet og Kommunitetet, var en bestemt Forudsætning, da man skred til Anlægget af den botaniske Have, at Kommunitetet skulde afholde de dermed forbundne Omkostninger. Det var en Forudsætning simpelthen, fordi Universitetet slet ikke havde Midler til Anlægget, og der kan heller ikke være nogen som helst Tvivl om, at netop Kommunitetets rige Gvne til at yde Tilskud har bidraget væsentlig til, at Haven er bleven anlagt i en meget større Maalestok, end oprindeligt af Universitetets Bestyrelse paatænkt, thi det maa vel erindres, at den botaniske Have i dens nuværende Udstrækning er saa at sige paatvungen af Universitetet, idet den gaar langt ud over de Formaal og Krav, Universitetet som Undervisningsanstalt i og for sig maatte stille til den botaniske Have. Universitetet er blevet nødt til at anlægge Haven i meget større Stil, end dets egentlige Formaal krævede, fordi man ved samme Leilighed vilde opnaa andre Niemed, som i og for sig kunne være meget rigtige, hvad jeg ikke modsiges, men jeg fremhæver dette for yderligere at gjøre det indlysende, hvor ubilligt det er, naar man nu vil benytte Universitetets Kapitalformue til Afholdelse af Udgifterne ved dette Anlæg, som man oprindeligt har tvunget Universitetet til at anlægge i en meget større Maalestok, end dets Interesser kræve. Jeg tror

derfor, at en retfærdig Dvgjørelse med Fortiden kræver, at Universitetet befries for alle Udgifter, som hidvære fra Anlægget af den botaniske Have, dels altsaa de Udgifter, som allerede ere afholdte og have foranlediget Aaan fra Universitetets Side hos Kommunitetet, og dels de Udgifter, der endnu forestaa, hvorved jeg navnlig tænker paa Udgifterne til Museet i den botaniske Have. Det forekommer mig derfor at være aldeles klart, at der, selv om man for Fremtiden vil anvende Kommunitetets Midler udelukkende til Understøttelse af trangende Studerende af forskjellig Art, maa kræves som en retfærdig Afgjørelse med Fortiden, at Kommunitetet indfrier de Løfter og de Forpligtelser, som det indtraadte i, den Gang man skred til Anlægget af den botaniske Have under den Forudsætning, at Kommunitetet skulde afholde Udgifterne derved, men jeg skal tillade mig at tilføje, at man ikke kan blive staaende derved. Det maa nemlig vel erindres, at om end Kommunitetet er en selvstændig Stiftelse med sit eget Niemed, er der dog ikke desto mindre ved andre Bestemmelser, som ligge langt før Finanslovens Tid, blevet påalagt Kommunitetet visse Bidrag til Universitetet, som gif under Navnet: „det ældre, faste Bidrag“, Bidrag, som løbe op til noget over 10,000 Rb. om Aaret. Det er et virkelig Retsskrav, som Universitetet i den Henseende har til Kommunitetet, det er ikke Noget, som man vilkaarlig kan negte og bevilge paa de enkelte Finanslove, det er Krav, som hvile paa gamle kongelige Resolutioner, der ligge forud og tilbels langt forud for den nye Forsætning. Der er blandt disse Krav nogle, som stamme fra det norske Universitetets Anlæg i 1811. Den Gang bleve nemlig de norske Tiender, som tidligere vare bleve oppebaarne af Kjøbenhavns Universitet som fælles Universitet for begge Riger, afgivne til det norske Universitet, og ligeledes tabte Universitetet den norske Studiestof, som den Gang ligeledes blev henlagt til det norske Universitet. Den Gang — det er altsaa saa længe siden — blev der tillagt Universitetet en Ret til at faae disse Beløb erstatte af Kommunitetet, og der kunde vel ogsaa ansføres Billighedsgrunde derfor, fordi Kommunitetet ved Afskillelsen fra Norge blev befriet for de Forpligtelser, det ellers maatte have til Understøttelse for de norske Studerende. Der kan saaledes i og for sig være en rimelig Tanke i, at Kommunitetet maa deltage i de Tab, som Afskillelsen foranledigede for Universitetet. Man maa huske paa, at der bestaar saadanne gamle Retsskandforhold, som man ikke uden videre kan slaa en Sleg over ved Finanslove, naar man ikke aldeles vil bryde med de Principer, man nødvendig maa hævde paa andre Omraader, og ikke vil betragte det hele Maskineri som voldgivet til Finansloven hvert Aar. Jeg betragter det derfor som en Retfærdighedsfordring, at Universitetets Kapitalformue maa restitueres, men naar dette sker, og naar det iøvrigt erkjendes, at de Retsskrav,